

Sparen & lenen

Docentenhandleiding bij de interactieve les in LessonUp
voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Sparen & lenen

Deze les maakt gebruik van het LessonUp-platform, een programma om interactieve en motiverende lessen te ontwikkelen en te geven. Wijzer in geldzaken heeft een eigen kanaal in LessonUp waarin voor het voortgezet onderwijs een groeiend aantal lessen over financiële vaardigheden worden aangeboden. Deze lessen zijn gratis.

Ga naar lessonup.io om meer te weten over het lessenprogramma.
De lessen van Wijzer in geldzaken staan hier: lessonup.io/app/channel/wijzer-in-geldzaken

---

Doelgroep:	onderbouw vmbo/havo/vwo
Lestijd:	50 minuten
Gerelateerde vakken:	Mentorles, Mens & maatschappij, Economie, Maatschappijleer

---

Inleiding

Deze basisles gaat over (de verschillen tussen) sparen en lenen. Verschillende aspecten van sparen en lenen komen aan bod. Leerlingen worden uitgedaagd om na te denken over een spaardoel en krijgen tips over hoe zij dit doel kunnen bereiken. Ook wordt het geld lenen van en aan anderen bespreekbaar gemaakt. Op scholieren.nibud.nl vindt u interessante achtergrondinformatie over sparen en lenen.

Deze les sluit aan bij de volgende *Nibud leerdoelen en competenties voor kinderen en jongeren (herziene uitgave 2018)*, leerdoelen voor 12 t/m 14 jaar:

Verantwoord lenen

- De jongeren weten wat de risico's zijn als je geld uitleent.
- De jongeren weten wat de risico's zijn als je geld leent.
- De jongeren begrijpen de consequenties als ze geleend geld niet terugbetalen.

Rekening houden met toekomstige wensen en gebeurtenissen (Sparen en plannen)

- De jongeren kunnen bij hun huidige uitgaven rekening houden met de grotere uitgaven die ze verwachten te krijgen en/of spaardoelen die ze hebben.
- De jongeren beseffen dat het een tijd kan duren voordat een spaardoel is bereikt.
- De jongeren weten waarom het verstandig is om geld achter de hand te hebben.
- De jongeren kunnen langere tijd sparen.

De les opent met een kort filmpje waarin enkele jongeren aan het woord komen over hun spaargedrag en over de vraag of zij wel eens geld lenen van of aan anderen. U hoeft hun uitspraken niet direct met de klas te bespreken, omdat de belangrijkste onderwerpen uit het filmpje ook in de vragen aan bod komen.

Op de volgende pagina's staat een korte toelichting per scherm.

Toelichting per scherm

1. Openingscherm

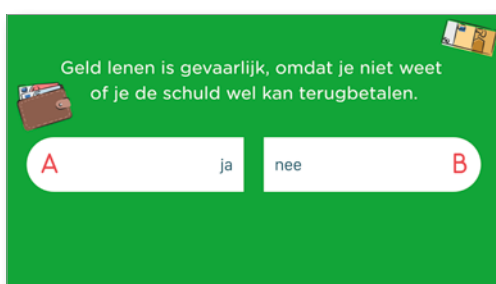
2. Filmpje 'Hoe zit het met sparen en lenen?'

Het filmpje is bedoeld als inleiding. Het hoeft niet nabesproken te worden; dat gebeurt automatisch bij de bespreking van de vragen.

3. Sparen duurt te lang. Je kunt beter lenen en afbetalen. Dan kun je meteen kopen wat je wilt hebben.

De stelling is onjuist. Het is interessant de leerlingen de verschillende meningen met elkaar te laten bespreken.

4. Geld lenen is gevaarlijk, omdat je niet weet of je de schuld wel kan terugbetalen.

Mensen lenen vaak te gemakkelijk, in de veronderstelling dat zij hun schuld snel kunnen terugbetalen. Dat is echter vaak te optimistisch gedacht. Tien euro lenen van je ouders is natuurlijk van een andere orde. Maar het gaat erom leerlingen bewust te maken van de valkuilen bij het lenen van geld. U kunt hier ook de slogan 'Geld lenen kost geld' uitleggen.

5. Wie van jullie spaart?

Deze vraag vormt de inleiding van een aantal vragen over sparen. Het is interessant na te gaan of, en zo ja in hoeverre leerlingen sparen. U kunt enkele leerlingen aan het woord laten om hun antwoord toe te lichten.

Waar spaar jij voor, of zou je voor willen sparen??

Tip: je kan ook antwoorden met een plaatje!

Op het digibord verschijnen hier de antwoorden die leerlingen invoeren.

6. Waar spaar jij voor, of zou je voor willen sparen?

Soms hebben leerlingen een duidelijk spaardoel; anderen wellicht nog geen idee daarvan.

Hoe kun je zorgen dat je meer spaart?

Op het digibord verschijnen hier de antwoorden die leerlingen invoeren.

7. Hoe kun je zorgen dat je meer spaart?

Leerlingen worden met deze vraag uitgedaagd na te denken over hoe je (meer) kunt sparen. Meer klusjes doen, een bijbaantje nemen en meer zakgeld vragen zullen de meest gegeven antwoorden zijn. Minder geld uitgeven (besparen = sparen!) kan natuurlijk ook.

OPDRACHT

Spaarplan maken

- Hoeveel heb je al gespaard?
- Hoeveel kun je per maand sparen?
- Waarvoor wil je sparen (= spaardoel)?
- Hoeveel kost jouw spaardoel?
- Wanneer heb je genoeg gespaard en kun je je spaardoel kopen?

8. Spaarplan maken

Tijdens de les kunt u leerlingen de opdracht geven een spaarplan te maken. U kunt hier ook een begin mee maken (bepalen spaardoel, kosten daarvan) en de andere elementen als huiswerkopdracht meegeven. De spaartips op het volgende scherm kunnen de leerlingen helpen.

Om te weten hoeveel je kunt sparen, is het handig een overzicht te maken van inkomsten en uitgaven. In de les Inkomsten en uitgaven wordt dit overzicht gemaakt. U kunt leerlingen ook vragen dit overzicht te maken: Ga naar scholieren.nibud.nl en dan naar *Check jouw begroting*.

Spaartips

- Open een spaarrekening
- Zet iedere week of maand geld op de spaarrekening
- Veel kleine beetjes maken groot
- Maak een overzicht van inkomsten en uitgaven
- Kun je ergens op besparen?
- Spaargeld maakt gelukkiger
- Praat er thuis over dat je spaart, en waarvoor je spaart

9. Spaartips

Neem de spaartips één voor één door en vraag de leerlingen om hun reactie.

Leen je wel eens geld van iemand?

Leen je wel eens geld uit aan iemand?

A Nee, nooit

B Soms wel, aan een vriend of vriendin

C Soms wel, aan één van mijn ouders

10. & 11. Leen je wel eens geld van / uit aan iemand?

Deze twee vragen zijn gelijk aan de vragen die aan de jongeren in het filmpje zijn gesteld. Bespreek de gegeven antwoorden en vraag leerlingen om hun antwoord toe te lichten.

Stel: je smartphone die je op afbetaling hebt gekocht, laat je na 2 maanden op de grond vallen. De telefoon is helemaal stuk. Moet je dan de resterende termijnen van je lening doorbetalen?

A ja nee B

12. Stel: je smartphone die je op afbetaling hebt gekocht, laat je na 2 maanden op de grond vallen. De telefoon is helemaal stuk. Moet je dan de resterende termijnen van je lening doorbetalen?

Het antwoord is 'ja'. Soms denken leerlingen dat er garantie op het toestel zit, of dat ze automatisch verzekerd zijn voor schade. Bespreek klassikaal de reden van het gegeven antwoord.

Geld lenen kost geld (en geluk)

- Je betaalt rente over de schuld 😞
- Je moet de schuld altijd terugbetalen
- Mensen lenen steeds opnieuw om nog meer spullen te kopen
- Een schuld maakt ongelukkig
- Soms moeten mensen geholpen worden om uit de schulden te komen

13. Geld lenen kost geld (en geluk)

Bespreek één voor één de gegeven punten en licht deze zonnig toe. Met name het verslavende effect van kopen (en daarvoor opnieuw willen lenen) kan voor leerlingen een interessant feit zijn. U kunt hierbij ook uitleggen dat lenen niet altijd verkeerd is (studie, hypotheek). Maar dat geldverstrekkers daarom strenge regels moeten hanteren daarvoor.

LAATSTE VRAAG 👍

Wat heb je van deze les geleerd? 😊

Op het digibord verschijnen hier de antwoorden die leerlingen invoeren.

14. Wat heb je van deze les geleerd?

Naar aanleiding van deze laatste open vraag reflecteert u met uw leerlingen over deze les.

Tenslotte

Wij zijn benieuwd naar uw ervaringen met deze les.

Opmerkingen en suggesties kunt u mailen naar: info@wijzeringeldzaken.nl